

XV. tábor, 1 szám

SZOVÁTA, 2025. szeptember 1-6.

„A szabadság a legnagyobb kincs, de nem jöhet el mindaddig, amíg a közösség nem képes a felelősséget is vállalni érte.” (Bethlen Gábor)

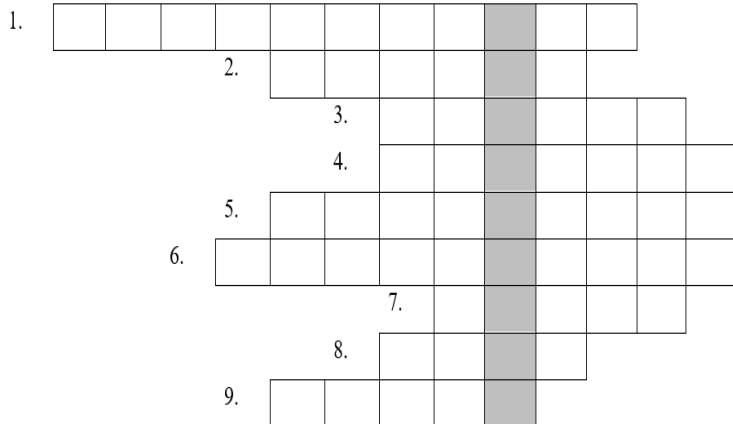
Kedves gyergyói olvasónk szükségesnek érezte, hogy megossza bölcs diákokkal a gondolatait a Sóvidékről és mindazt a túrázásról, amit most itt a táborban tanult.

Szerusz hé, vagyis hogy is szokták ilyenkor mondani na. Jó! Akkor kezdem... Hétfő este setétedés után félhomályba eresztettük hátra csűrbe, ahol Silye Lóránd kő tudós úr bemutatta a Sóvidéket. Először a sóról, mint magáról a közetről diskuráltunk, ezek után megtudtukm, hogy terül el a só a földben. Ha mán a Sóvidékrű beszélünk, akkor szó esett a híres parajdi sóbányáról is, amit aztán akkora nagy baj ért pünkösöd havába', hogy csak na. Ennek a sorscsapásnak a miértjét s a következményit is jól kitérgyaltuk. Az előadás után aztán nekifogtunk a vacsorának, s mondhatom, olyan jóízút rég ettem. Kaptunk zöldborsót két szál kolbással. Abbó' meg úgy bélaktam, hogy majd kidurrantam. De nem hagytak minket heverni, mer' Korodi László tanár úr készített fel bennünket a másnapi nagy túrázásra. Elmagyarázta, merre van a Nagy-Hagymás, meg az Egyeskö, s elmondta, mi mindent kell csomagolni egy ilyen útra: tarisznya, esőköponyeg, túrázó csimma, jóféle elemózsia, meg elegendő innivaló (jobb esetben még egy kis lélekmelegítő is velünk tarthat).

No, hát akkor, úgy néz ki, minden össze van készítve a másnapi menetre. Ha az Úristen is úgy akarja, s az idő is kegyes lesz hezzánk, akkor nekivágunk annak a szép magaslatnak.

4 Agysejt (András Csenge, Babos Boróka, Barabás Nóra, Huszár Csenge, vezetőtanár Ambrus Dorottya)

1. Ezt a csúcsot másztuk meg a táborban
2. Amiben jól oldódik a só
3. A csoport, amely nem folytatja tovább a túrát a csúcs felé
4. Szováta is ehhez a területhez tartozik
5. Nagy koncentrációjú sós folyadék
6. Egyes-kő alatt elterülő város
7. Ilyen szerkezetű a só
8. Vegyület (só)
9. Ilyen kötés van a sóban

A látszat néha csal – egy sokszínű délelőtti margójára

Első állomás: a bözödjúfalui víztározó. Látszatra semmiben sem különbözik egy hagyományos vízgyűjtőtől, pedig egy közösség tragikus sorsa lapul a mélyén. Egy elsüllyedt falu, a Ceaușescu-diktatúra falurombolási programjának áldozata. A tóból kinyúló farönkök olyanok, mint a fuldoklók segélykérő karjai. Ma is fennáll ennek a falunak a szimbolikus mása, ahol 180 kopjafa jelöli a házak egykori elhelyezkedését és tulajdonosaik nevét.

Túrázás bölcs diákként

Túl sok energiád van? Nem akarsz többé "puding" lenni? Unatkozol? Lepacsiznál egy medvével? Avagy kipróbálnád a digital detox-ot?

Megvan a tökéletes megoldás: TÚRÁZZ!

HOL?

A különleges növényvilággal rendelkező, metamorf kőzetekből álló Hagymás-hegység felfedezése ideális a bokaficamodásra/más maradandó sérülés szerzésére. ☺

Mit kínálunk mi, a Bölcs diákok tábor szervezői?

- professzionális, fáradhatatlan túravezetőt
- kitartó csoportot
- elegendő ételt, italt és napkrémet
- sok információval rendelkező szakembereket
- felejthetetlen élményt és látványt
- legújabb telefonodra sem kell ügyelned, mert a kék Dacia a szovátai Outward Bound udvarán tökéletes tárolóhely kutyüidnek

Az érdeklődők csak annyit kell tegyenek, hogy eljutnak a **Bölcs diákok verseny írásbeli döntőjébe.**

TH3 BOYZ (Faragó Szilveszter, Kiss Szabolcs, Raikov Ede, Szatmári László, vezetőtanár: Kovács G. Melinda)

Második állomás: a korondi Aragonit Múzeum. A kedves tárlatvezető hölgy információk özönét zúdította a jelenlevőkre Knop Vencelről, fekete-szürke-sárga színű aragonitról, bányászatról, a fény hatására áttetsző kőzetekről, csak Korondra jellemző természeti csodákról. Láttunk aragonitból (?) készült hamutartókat, nyulakat, órákat, vázákat, ékszereket és egyéb fontos kellékeit a mindennapi életnek. Megtekinthettük híres alkotások pontos másolatát, mint például a Mária román királyné rendelésére készült ékszerszelencét és a Louvre-ban kiállított gyümölcstöslát. De vajon minden, az aragonittal kapcsolatos információ helytálló? A látszat néha csal?

Harmadik állomás: a Csigadomb tanösvény. A szeptembert meghazudtoló tűző napsütésben a korábban megszerzett tudásunk kiegészült a Korond vidéki kőzetekkel, az aragonittal, kalcium-karbonáttal, sós vizű forrásokkal, buborékokkal stb. Azt is megtudtuk, hogy a látszat néha csal. A gyíkból is lehet (fél)kigyó. Apropos, fosszíliát talált valaki? Amennyiben igen, követelje Silye Lóránd tanár úrtól a sört!

Tükhé lányai (Szűcs Rebeka, Szűcs Regina, Vakarcz Martina, vezetőtanár Putovits Tünde)

Kémia nap a táborban – robbanások, titkos írás és szénkígyó!

A nyári tábor egyik legjobban várt eseménye a kémia nap volt. Ezen a napon nemcsak néztük, hanem át is éltük a kémia izgalmas világát. A hangulatot a sok „hűha” és nevetés tette felejthetetlenné, miközben egyik kísérlet követte a másikat. Már a kezdés is izgalmas volt: az ammónia és jó d reakciójából létrejövő nitrogén-trijodid olyan érzékeny anyag, hogy egy apró érintésre is pukkanással robban szét. Ráadásul barnára festette a kezünket, mintha valami titkos tetoválást kaptunk volna.

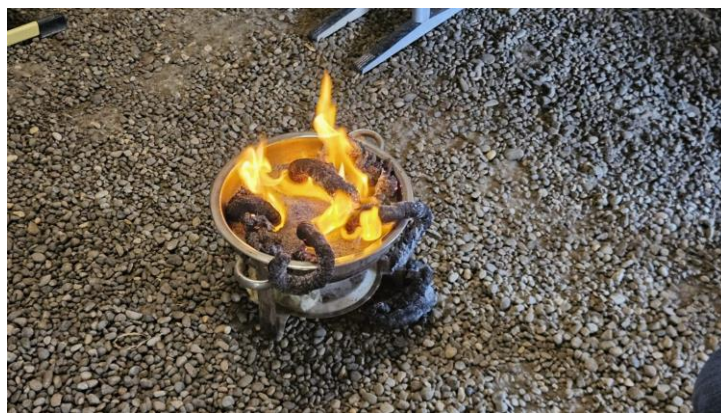
A következő trükk igazi varázslatnak tűnt: a kálium-nitráttal készített égetett írás. Csak egy apró parázs kellett hozzá, és a rajz vagy felirat lassan végigégett a papíron, felfedve az üzenetet. Mindenki tátott szájjal figyelte, ahogy a láthatatlan vonalak életre kelnek a lángokban. De ha már a titkos üzenetekenél tartunk: a citromlé, víz és Betadine keverékével készült láthatatlan tinta is óriási sikert aratott. A „semmitől” hirtelen előbukkanó lila írás olyan volt, mintha varázspapírra írtunk volna.

Nem maradtak el a fizikai kísérletek sem. A „melyik víz erősebb” játékban azt figyeltük meg, hogy az egyenes vagy a kanyargós vízfolyás hordoz több energiát. Étel festékekkel megjelöltük a sodorvonalakat, és közben kiderült, hogy bizony a kanyarokban igazi erő lakozik!

A nap fénypontja mégis a „szénkígyó” volt. Nyolc kanál porcukor, egy kanál szóda bikarbóna és egy kevés etilalkohol kellett hozzá, majd indulhatott a varázslat: a lángok közül lassan előbújt egy hosszú, fekete kígyó, ami csak nőtt és nőtt. A táborozók tapsviharral jutalmazták a látványt. Ráadásul érdekes mellékszálként kiderült, hogy a nitrogén-trijodid és a kálium-nitrát keverékének furcsa, Betadine-ra emlékeztető illata van. Ez is csak még különlegesebbé tette az élményt. A kémia nap a táborban nemcsak kísérletek sorozata volt, hanem igazi kaland. Aki ott volt, garantáltan gazdagabb lett egy csomó élménnyel – és talán egy kis barnára színezett kézzel is! A varázslat folytatódott este is, amikor Kovács Gábor, a tudós mágus sziporkázó karácsonyi hangulatot, különböző színű lángnyelveket, egyre dagadó lufit, sístergő „ördögszekeret” teremtett a kémia vegykonyhájában.

Hogy mit hozott ez a nap? Annak a felismerésnek a megerősítését, hogy az univerzum, a természet és a tudomány határtalanságában az ember az örök ámuló.

Vasmagyar (Kovács Máté, Szép Áron, Téglás Kristóf Benedek, vezetőtanár Tókos Ibolya)

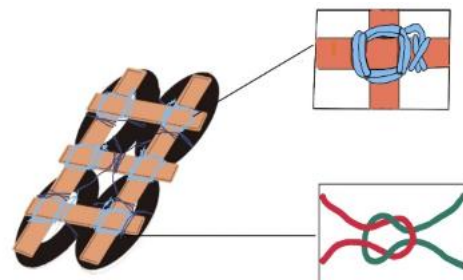

Túlélési tippek Bölcs Diákoknak

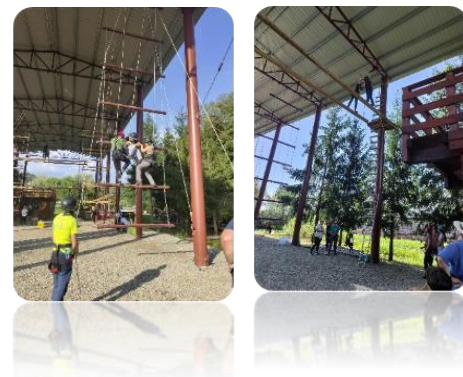
HOGYAN ÉPÍTS TUTAJT

A 4 gumit helyezd párosával, két sorban egymás mellé. A 2 hosszú lécet tedd párhuzamosan a gumik fölé. A 3 rövid lécet merőlegesen fektess rájuk, elől, középen és hátul. A lécek találkozásait rögzítsd 6 keresztkötéssel. Kösd a gumikat szorosan a lécekhez, szorító nyolcas és egyszerű kettes csomó segítségével. A négy gumit átlósan rögzítsd egymáshoz. Ellenőrizd, hogy minden csomó feszes, a gumik stabilan tartják a vázat.

GYAKORLATI ALKALMAZÁS

Szerda délután három 5 fős csoportot alakítottunk, és megkaptuk csapatunként a kellékeket. Körülbelül egy óránk volt a tutajok megépítéséhez, majd jöhetett a vízreszállás. Sorban bemutattuk a tutajainkat, majd biztonsági felszerelést vételezve egyenként vízre szálltunk. Szaktudásunknak köszönhetően szárazon megúsztuk a vizes próbát.

NE ESS PÁNIKBA!

A kötélkertben két- illetve háromfős csapatokban hódítottuk meg a két pályát. Tapasztalataink szerint fontos a tudatos kommunikáció illetve a kölcsönös bizalom. A segítségnyújtásnál nem a fizikai beavatkozás, hanem a célzott instrukció segíthet legtöbbit. A közös sikerélmény önbizalmat ad és erősíti a csapatszellemet.

Libertas Monstra (Bokor Attila Jonatán, Kele Bíborka, Máthé Stefánia-Kitty, Vad Andrea, vezetőtanár Gál Éva Gabriella)

Csapatok sztárjai

Szerda este ismét érdekes programban vettünk részt, melynek fő célja a kreativitás és az önkifejezés fejlesztése volt. Minden csapat kapott egy híres párost és amelyet be kellett mutatnia.

A csapatok a legjobbat hozták ki magukból, érdekes megoldások születtek s így vicesebbnél vicesebb előadásokat nézhettünk meg. Legelőször a szervezők leptek meg egy előadással, melyben Leia hercegnőt és Han Solo-t láthattuk más Star Wars szereplőkkel együtt. Ezután a tanárok következtek, akik James Watson-t és Francis Crick-et mutatták be, amint felfedezik a DNS szerkezetét. A tudósok nevét nehezen találtuk ki, de remek előadás volt. A harmadik bemutatót a Tükhé lányai adták elő, mely Napóleont és feleségét mutatta be. Utánuk következett a Libertas Mostra által előadott Donald Trump és felesége, Melania Trump. Jelmezeik különleges módon készültek, még pedig színes papírból. Ezt követte a két fél csapat, a Szép komoly fiúk és a Csibe Csajok közös előadása, akik Don Quijote de la Mancha-t és Sancho Panza-t alakították. A hatodik csapat nem más volt, mint a Th3 Boyz. Ők Robinson Crusoe-t és Pénteket adták elő. Olyan jó volt, mintha a könyv egy részét olvastuk volna. A hetedik számú előadást a 4Agysejt játszotta. Kreatív módon, színészi tudásukat fektették bele a Garfield és Ubul szerepébe. Mindenki örömmel nézte. A császári pár is megjelent, Sisi és Ferenc József a Gombóckák által. A Vasmagyar az Ókorba vitt bennünket a farkas által nevelt testvérpárt, Romulus-t és Remus-t formálva meg. Bemutatták azt a népszerű pózt is, amelyet a legtöbb ábrázoláson láthatunk. Végül, de nem utolsó sorban, következett a klasszikus Rómeó és Júlia haláljelenete a Loro die Kaszlo előadásában.

Mind egyik csapat megmutatta színészi tehetségét, a nézők arcára mosolyt csalva. Feledhetetlen és humoros élmény volt.

Csibe Csajok (Ferenc Andrea, Szilágyi Helga, vezetőtanár Simon Kinga)

A Bölcsdiákország útja: a szabadság

"Ha a szabadság egyáltalán jelent valamit, akkor azt jelenti, hogy megmondhatod az embereknek azt, amit nem akarnak hallani." – George Orwell

Bölcsdiákország fejlődése minden bölcsdiáknak fontos ügy – ezért egyedi alkalomnak számított Markó Béla politikussal, az RMDSZ egyik alapító tagjával és volt elnökével beszélgetni a szabadság fogalmáról, illetve arról, hogy hogyan tudjuk jobban megőrizni egyéni és kollektív szabadságunkat.

Szabad vagyok... vagy mégsem? Beszélgetés Markó Bélával

Amikor arra kértük Markó Bélát, hogy határozza meg a szabadság fogalmát, rögtön hangsúlyozta, hogy ez egy nagyon komplex fogalom, melyet sokan nem értenek meg. Saját tapasztalatából próbálta elmagyarázni ezt, mivel ő megélte az 1989-es rendszerváltás előtti egyéni és kollektív szabadság hiányát. Így ő egyértelműen a szabadság fogalmát a szabadság hiányával definiálta. Szerinte az idősebb generációk általában mást gondolnak a szabadságról, mint a mai fiatalok, akiknek meg kéne tanítani, hogy a szabadságért nap mint nap meg kell küzdeni, és nem lehet egyik napról a másikra kivívni. Igazából csak az az ember tudja értékelni a szabadságot, akit ettől egyszer megfosztottak. Úgy véli, hogy a szabadság annak a lehetősége, hogy az ember felelősen dönthet a saját életéről, de ugyanakkor tiszteletben tartja a közösség érdekeit is. Fontos a magánélet tiszteletben tartása, illetve a szólás és gondolkodás szabadsága.

"[...] én a Securitate-s, tehát az egykori titkosszolgálat által összeállított dossziém nagy részét egy könyv formájában kiadtam, mert utólag tudtam meg, 2000 körül – 2000 után, hogy 1986 és 1989 között, több mint 3 éven át folyamatosan lehallgatták lakásomat [...]"

Megkérdeztük tőle, hogy megváltozott-e a forradalom után a véleménye a szabadságról. A rendszerváltás után 35 év telt el, és ennyi év után bevallja, hogy *igenis megváltozott, mivel a rendszerváltáskor nem gondolta volna, hogy ennyi felelősséggel jár a szabadság és ennyire nehéz megtervezni azt.*

Közvetlen stílusának köszönhetően azt is meg mertük kérdezni tőle, hogy vajon ki alkalmas politikusnak. Válaszából megértettük, hogy igazából bárkiből lehet politikus, és nem kell ezt föltétlenül célul kitűzni. Ha politikus akarsz lenni, jó párbeszédképességgel kell rendelkezned, kell legyen társadalmi és történelmi tudásod, illetve sok empátiával kell rendelkezned. Az utóbbi azért szükséges, mivel az ellenfél gondolkodását meg kell érteni, ahhoz hogy meg tudd győzni a saját álláspontodról, anélkül, hogy feladda terveidet.

"[...] tehát egy példát mondtam erre, hogy ki vállalkozzon politikára, aki képes arra, hogy a másikat próbálja megérteni, de nem mond le a céljáról."

Ezek után már könnyűnek tűnt politizálni, éppen ezért megkértük, hogy mondja el, hogy szerinte mit nem sikerült elérnie az RMDSZ-nek 35 év alatt. Volt-e az évek során olyan kompromisszum, ami balul sült el? Válaszából kiderült, hogy igen, ők is követtek el hibákat az útjuk során, mivel sok kompromisszumot kötöttek és engedtek olyan követelményeknek, amik az általános demokrácia szempontjából károsak voltak. A meg nem írt listából egy dolgot emelt ki példaként, amikor 2003-ban az Alkotmány módosításakor, az RMDSZ belement egy olyan kompromisszumba, aminek következtében megnövelhették az államelnök hatáskörét. Ekkor emelték meg az államelnök mandátumát 4 évről 5 évre, *"[...] amivel nem értettem egyet. De mindig igyekeztünk kihozni a helyzetből amennyit lehet, főleg a magyar identitás megőrzése érdekében. [...]"*

Ezután jött az a kérdés hogyha volt-e valami jó a diktatúrában, amit manapság be lehetne hozni. *"[...] Nekem nincs nosztalgiám... A diktatúrában a legjobb talán a szociális biztonság volt, mivel mindenkinek volt munkája és lakása. A progresszív adózás is jó lenne, amit az Európai Unióban csak 4 ország még nem alkalmaz (Románia, Magyarország, Bulgária és Észtország), és ez arról szól, hogy az adókulcs nem egységes, a szegényektől kevesebbet, míg a gazdagoktól többet kell elvenni. [...]"*

A beszélgetés végén még megkérdeztük, hogy nekünk diákoknak, mi lenne a kötelességünk. Válaszában arra bízott minket, hogy készüljünk jól fel és sajátítsunk el minél több tudást. A bölcsességet pedig ne tartsuk meg magunknak, hanem osszuk meg másokkal is, mert az értelmiségnek kötelező lenne beszélni, elmondani a véleményét.

Hogyan tovább Bölcsdiákország?

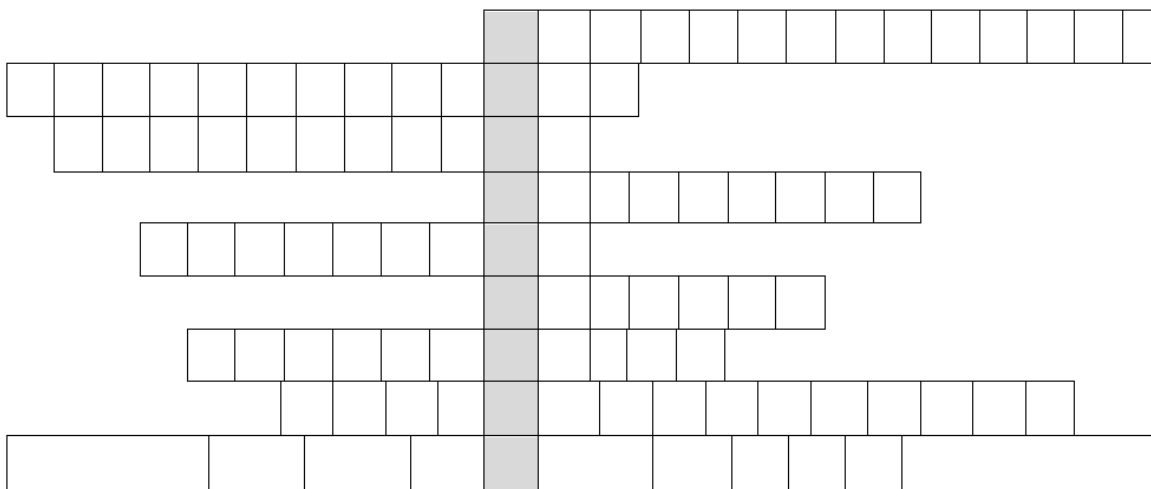
Az idei nagy nap szeptember 5-én, pénteken lesz: ekkor alapítjuk meg hivatalosan az országunkat, kiválasztjuk a címerét, zászlaját és himnuszát, megválasztjuk az új kormányt, és még egy közös népszavazást is tartunk egy vadenatúj törvényről. Szóval készüljetek, hozzátok legjobb tudásotokat és mindent, amit az idei tábor és verseny alatt tanultatok, mert nem minden nap adódik lehetőségünk saját országot alapítani!

Gombóckák (Bartók Blanka-Izabella, Hampel Richard, Székely Blanka Andrea, vezetőtanár Vremir Magdolna)

- 1) Melyik csapat nevét ihlette József Attila Levegőt c. versének utolsó szakasza?
 - 2) Melyik csapat nevét ihlette Korodi László?
 - 3) Melyik csapatból vett részt a táboron csak két lány?
 - 4) Fe + m + állati szemfog?
 - 5) Melyik csapat kísérőtanárát hívják Vremir Magdolnának?
 - 6) Kik jöttek Szászrégenből?
 - 7) Melyik csapatból hiányzik Titanilla családi okok miatt?
 - 8) Melyik csapat neve jelenti, hogy „szabad szörny/szörny szabadság”?
 - 9) Melyik csapat nevét segítette kitalálni a chat gpt?
- A fő sor egy olyan szót rejt, amely szorosan kapcsolódik a BÖD-höz.

Szép komoly fiak (Antal Melánia, Kovács Alpár-Lóránt, vezetőtanár Ambrus Adél)

Ajánlat:

Szováta Románia egyik legismertebb üdülővárosa, Maros megyében. A város fő nevezetessége az egyedi, természetes sótavak láncolata, közülük a legnagyobb és leghíresebb a Medve-tó. Vize nagyon magas sótartalmú, ami nagy gyógyhatással bír az emberi testre. A város nagyon hívogató az emberek számára, egy nagyon különleges turisztikai központ. A város környezete egyszerűen lélegzetelállító, az erdős dombok, tiszta levegő, a szováta sószikla, sóhegy. Ez a gyógyüdülő kiváló szállodákkal is rendelkezik, az ország, sőt a világ minden tájáról érkeznek látogatók. Van egy nagyon erős történelmi hangulata, a régi székelyes szállodák, házak, a mentalitás meg természetesen a magyar nyelv egy akcentusa is figyelhető meg itt.

Egy kivételes, zseniális hely mindenki számára, aki kikapcsolódásra, feltöltődésre vágyna. Egy tábor megszervezésére is ideális hely, hiszen egy rakás lehetőség van biztosítva a fiatalok szórakoztatására.

